

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A
POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

RELIGIE ROMANO-CATOLICĂ (de limba maghiară)

**- București -
2020**

A. Notă de prezentare

Prezenta programă se adresează cadrelor didactice care se prezintă la Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, disciplina *Religie Romano-Catolică (de limba maghiară)*.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin examenul la disciplina *Religie Romano-Catolică (de limba maghiară)* pot preda în învățământul preuniversitar disciplina *Religie Romano-Catolică (de limba maghiară)* și *Discipline Teologice de Specialitate*, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Programa de concurs este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru disciplina religie. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice, specifice disciplinei.

În realizarea Programei pentru *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* s-a avut în vedere necesitatea ca profesorii de religie să aibă cunoștințe temeinice despre conținuturile tematice ale Programei școlare în vigoare, folosite în procesul de predare-învățare a disciplinei Religie.

Programa pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar a fost structurată astfel încât să abordeze conținuturi din următoarele domenii teologice: *Studiul Biblic, Teologie Dogmatică*, precum și din domeniul *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ secundar superior, filiera teologică, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția predării disciplinei *Religie Romano-Catolică (de limba maghiară)*, precum și a *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

B. Competențe specifice profesorului de religie

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de *didactică a disciplinei și a metodicii predării religiei*, anumite competente specifice profesorului de *Religie Romano-Catolică (de limba maghiară)*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- cunoașterea de către profesor a adevărilor fundamentale de credință și a elementelor de didactică și de metodică a predării religiei, într-o varietate de contexte educaționale;
- capacitatea de a înțelege, practica și transmite valorile morale și spirituale specifice acestei discipline;
- cunoașterea și utilizarea competentă a principalelor documente școlare reglatoare: planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la activitățile de învățare și conținuturi, precum și capacitatea de a construi și menține un climat educativ stimulat și eficient;
- capacitatea de a adecva conținuturile și demersurile didactice la particularitățile de vârstă și la specificul dezvoltării cognitiv-afective / intelectuale a elevilor;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea, evaluarea activităților didactice și a competențelor dobândite de elevi; elaborarea de teste inițiale, formative și sumative, în funcție de obiectivele sau competențele vizate;
- valorificarea în demersul didactic a relațiilor inter-, intra- și multidisciplinare;
- folosirea și contextualizarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale și ale unor elemente de *retorică*

didactică;

- evaluarea capacităților cognitive, comprehensive și de aplicare a achizițiilor, în scopul reglării competențelor, a stilului didactic precum și a abordării *strategiilor didactice moderne*.
- comunicarea didactică empatică și eficientă, în contextul activităților specifice *disciplinei religie*.

C. Tematica pentru domeniile teologice:

1. *Studiul Biblic*

2. *Teologie Dogmatică*

D. Tematica pentru didactica disciplinei și metodică predării Religiei

C.1. STUDIUL BIBLIC

1. **Biblia** – prezentare generală: definiție, părți, numărul și denumirea cărților. Canonul și structura sa. Sensul și modelele inspirației – **A Szentírás** – általános bemutatás: meghatározás, részek, könyvek száma és neve. A kánon és felosztása. A sugalmazás jelentése és modelljei.

2. **Pentateuhul – cărți și teme fundamentale:** creația, promisiunile date patriarhilor, exodul, legământul, legea, iubirea față de Dumnezeu și de aproape. – **A Pentateuchus könyvei és alapvető témái:** a teremtés, a pátriárkákknak tett ígéretek, a kivonulás, a szövetségkötés, a Törvény, Isten és az embertárs szeretete.

3. **Principalele momente ale istoriei lui Israel:** constituirea poporului lui Israel și modelele intrării în Canaan, perioada judecătorilor, epoca regalității, perioada captivității babiloniene, perioada postexilică, perioada elenistică și revolta Macabeilor, dominația romană, Irod cel Mare și urmașii săi, războaiele iudeo-romane. – **Izrael történetének fontosabb korszakai:** Izrael népének kialakulása és a honfoglalás-modellek, a bírák kora, a királyság kora, a babiloni fogság, a perzsa kor, a hellenisztikus kor és a Makkabeus szabadságharc, a római uralom, Nagy Heródes és utódai, a két zsidó háború.

4. **Mesianismul în literatura profetică și în Psalmi – A messianizmus a próféta irodalomban és a zsoltárokban**

5. **Psalmii.** Prezentare generală: definiție, Cartea Psalmilor – structură, perioada redactării, Sitz im Leben, problema autorilor, preambul, numerotare. Genuri literare și caracteristicile lor. Teologia psalmilor de lamentație. – **A Zsoltárok.** Általános tudnivalók: a zsoltár meghatározása, a Zsoltárok könyve – felépítés, keletkezés ideje, Sitz im Leben, a szerzőség kérdése, zsoltárfeliratok, számozás. Irodalmi műfajok és azok sajátosságai. A panaszszoltár teológiája.

6. **Cele patru Evanghelii.** Prezentare generală a Evangheliilor: autor, comunitatea adresată, perioada și locul scrierii. Problema sinoptică. Teme teologice principale în cele patru Evanghelii. – **A négy evangélium.** Általános tudnivalók az evangéliumokról: szerzőség, címzett közösség, megírás ideje és helye. A sinoptikus kérdés (hármás- és kettős hagyomány, két forrás elmélet, Q). Az egyes evangéliumok sajátos teológiai témái.

7. **Faptele apostolilor:** comunitatea primară, răspândirea evangheliei, drumurile misionare ale apostolului Paul și constituirea comunităților. – **Az Apostolok cselekedetei:** az ősegyház, az evangélium terjedése, Pál apostol hithirdető útjai és a közösségek létrejötte.

8. **Corpusul epistolelor pauline și principalele teme teologice.** Epistolele (nedisputate și disputate), data și locul scrierii. Teme teologice în epistolele pauline autentice: mântuirea – sens și modele; păcatul, legea și îndreptățirea; modele eclesiologice și sensul acestora, învierea și parusia. Modele ale bisericii în epistolele deuteropauline (Col, Ef) și pastorale. – **A páli korpusz**

és fontosabb teológiai témái. A páli levélgyűjtemény felosztása (hiteles és vitatott levelek), a levelek keletkezésének ideje és helye. A nem vitatott levelek fontosabb teológiai témái: a megváltás értelmezése és modelljei; bűn, törvény és megigazulás; Isten maradandó hűsége és Izrael megmentése; az egyház modelljei és azok mondanivalója; a feltámadás és a parúzia. Egyházkép a deuteropáli levelekben (Kol, Ef) és a pasztorális levelekben.

BIBLIOGRAFIE:

1. *Biblia* (Editura „Szent Jeromos Társulat”, „Szent István Társulat”. Bp.).
2. Dei Verbum dogmatikus konstitúció az isteni kinyilatkoztatásról, in *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai* (szerk. Diós I.) – Constituția dogmatică despre revelația divină „Dei Verbum”, in *Documentele Conciliului Vatican II* (Redactor Diós I.). Ed. Szent István Társulat, Bp., 2000.
3. Brown, R. E., Fitzmyer, J. A., Murphy, R. E. (szerk.), *Jeromos Bibliakommentár 1-3 – Comentariu biblic Sf. Ieronim 1-3*, Bp. 2002-2003.
4. Kocsis Imre, *Bevezetés az Újszövetség könyveibe – Introducere în cărțile Noului Testament (Szent István Kézikönyvek 18)*, Szent István Társulat, Budapest, 2019.
5. Rózsa Huba, *Bevezetés az Ószövetség könyveibe – Introducere în cărțile Vechiului Testament*, Budapest, 2016.
6. Rózsa Huba (Nagy József), *Ószövetségi bevezető – Introducere în Vechiul Testament*, Gyulafehérvár, 1996.
7. Zamfir Korinna, *Ószövetségi exegézis – Exegeza Vechiului Testament*, Cluj, 2008.
8. Zamfir Korinna, *Újszövetségi exegézis – Exegeza Noului Testament*, Cluj, 2014.

C. 2. TEOLOGIE DOGMATICĂ

1. **Revelația și Tradiția:** Revelația continuă, Cristos – ca revelația absolută, Interpretarea tradiției Bisericii. – **Kinyilatkoztatás és Szenthagyomány:** A kinyilatkoztatás folytonossága, Krisztus – az abszolút kinyilatkoztatás, Az Egyház hagyományának értelmezése.
2. **Dumnezeu, unic în ființă și întreit în persoane:** Monoteizmus, Dumnezeu în istoria mântuirii, Modele explicative referitor la Sf. Treime. – **A háromszemélyű egy Isten:** Monoteizmus, Isten az üdvtörténetben, Szentháromságos modellek.
3. **Crearea omului. Păcatul originar și urmările lui:** Elemente mitologice și mesajul teologic, Eszența păcatului, Păcatul ereditar. – **Az ember teremtése. A ősbűn és következményei:** Mitikus elemek és teológiai üzenet, A bűn lényege, Az áteredő bűn.
4. **Isus Cristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat:** Învățăturile conciliilor de la Niceea și Calcedon. – **Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember:** A zsinatok tanítása – Nikaia és Khalkédon.
5. **Spiritul Sfânt, Sfințitorul. Sacramentele – A Szentlélek, a megszentelő. A szentségek**
6. **Biserica, sacrament universal de mântuire:** Ecclesologia Conciliului Vatican II. – Constituția dogmatică *Lumen Gentium*. – **Az Egyház, egyetemes üdvözítő szentség:** A II. Vatikáni Zsinat egyháztana – *Lumen Gentium* dogmatikus konstitúció.
7. **Împlinirea finală:** Eshatologia personală și universală. – **A végső beteljesedés:** Egyéni és egyetemes eszkatológia.
8. **Maria în misterul lui Cristos și al Bisericii:** Dogme despre Maria și Maria în constituția dogmatică *Lumen Gentium*. – **Mária az Egyház misztériumában:** Mária-dogmák és Mária a *Lumen Gentium* dogmatikus konstitúcióban.

BIBLIOGRAFIE:

1. Diós István (szerk.-red.), *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai – Documentele Conciliului Vatican II* (Redactor Diós I.). Ed. Szent István Társulat, Budapest, 2000, 2007.
2. *A Katolikus Egyház Katekizmusa – Catehismul Bisericii Catolice*, Ed. Szent István Társulat, Budapest, 2009.
3. Schneider, Theodor (szerk.- red.), *A dogmatika kézikönyve I-II – Dogmatică I-II*, Budapest, 1996.
4. Leo Scheffczyk – Anton Ziegenaus, *Mária az üdvtörténetben – Maria în istoria Mântuirii*, Ed. Szent István Társulat, Budapest, 2004.
5. Wolfhart Pannenberg, *Rendszeres Teológia I-II – Teologie sistematică I-II*. Budapest 2006.
6. Puskás Attila, *A teremtés teológiája – Teologia Facerii*, Ed. Szent István Társulat, Budapest 2006.

NOTĂ: Bibliografia pentru disciplina de specialitate include **manualele de Religie Romano-Catolică (de limba maghiară)** cuprinse în **Catalogul manualelor școlare** valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

D. TEMATICA PENTRU DIDACTICA DISCIPLINEI ȘI METODICA PREDĂRII RELIGIEI

I. Religia ca disciplină de învățământ

1. Educația religioasă și finalitățile acesteia
2. Baza legislativă a predării religiei în școală

II. Dimensiunea educativ-formativă a predării religiei în școală.

III. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Curriculumul național; definiție. Tipuri de curriculum: trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală. Documente curriculare: planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare.
2. Programa școlară pentru disciplina Religie: structura programei școlare, semnificația componentelor programei școlare. Corelarea componentelor programei școlare: competențe generale – competențe specifice – conținuturi – activități de învățare. Modalități de utilizare a programei în proiectarea și realizarea activităților didactice și în valorificarea manualelor școlare. Posibilități de valorificare interdisciplinară a programei școlare de Religie.
3. Proiectarea curriculumului la decizia școlii (CDS); modalități de analiză a nevoilor de cunoaștere ale elevilor, modalități de selectare a CDS, modalități de dezvoltare a unei programe de CDS, exemple posibile pentru domeniul educației religioase.
4. Proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare.
5. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare. Lecția; tipuri de lecție.
6. Forme de activitate extrașcolară specifice disciplinei religie și proiectarea acestora: cateheza, serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele, expozițiile, cercurile pe disciplină, participarea la slujbele religioase, organizarea unor activități filantropice.

IV. Principiile didactice generale. Principii didactice specifice predării religiei: principiul hristologic și principiul eclesiologic

V. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: clasificare, caracterizare, metode de comunicare și asimilare a cunoștințelor/ metode de cunoaștere a realității religioase / metode fundamentate pe acțiune / metode moderne de predare – învățare / utilizarea metodelor centrate pe elev/tehnicienilor de învățare prin cooperare.
2. Mijloace și materiale didactice utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare. Mijloace de învățământ specifice disciplinei religie: textul biblic, literatura religioasă, icoana, portretul, harta, mijloacele audio-vizuale, calculatorul etc.
3. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării, a platformelor educaționale și a softurilor în construirea unor medii active de instruire. Exemplificări pentru ora de religie.

VI. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea de proces: obiective, caracterizare, funcții, tipologie. Specificul evaluării la ora de religie.
2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.
3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).
4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.
5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.
6. Metode și instrumente complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului).

VII. Consilierea și îndrumarea spirituală în cadrul educației religioase. Rolul modelelor în educație. Dinamica relației profesor-elev în cadrul educației religioase.

Notă: *Bibliografia pentru didactica disciplinei de specialitate include planurile-cadru și programele școlare pentru disciplina religie valabile în anul școlar în care se susține examenul, disponibile pe site-ul <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinviogare.aspx>*

Bibliografie

1. BOLOCAN, C.-M., *Catehetica și Didactica Religiei. Interferențe și deosebiri*, Performantica, Iași, 2005;
2. CIOLAN, L., *Învățarea integrată-fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Polirom, Iași, 2008;
3. CUCOȘ, C., *Pedagogie*, Polirom, Iași, 2000;
4. CUCOȘ, C., *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Polirom, Iași, 1999;
5. PANOSCHI, M., LIȚOIU, N., Pr. IORDĂCHESCU, N., *Ghid de evaluare, Religie*, Aramis, București, 2001;
6. ȘEBU, S., OPRIS, M., OPRIS, D., *Metodica predării religiei*, Ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2017;
7. TIMIȘ, Vasile, *Evaluarea - factor de reglare și optimizare a educației religioase*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2003
8. STOICA, A. (coord.), *Evaluarea curentă și examenele*, Ed. ProGnosis, București, 2001;
9. TIMIȘ, V., *Religia în școală. Valențe eclesiale, educaționale și sociale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004;
10. CERGHIT, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;
11. STOICA, A. (coord.), *Evaluarea curentă și examenele*, Ed. ProGnosis, București, 2001;
12. Programul național de dezvoltare a competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE), CNCEIP, Editura Euro Standard, București, 2008;
13. Báthory Zoltán: *Tanulók, iskolák – különbségek / Elevi, școli – diferențe*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1992.
14. Falus Iván: *Didaktika – Didactica. Javított és bővített kiadás (Ediție revizuită)*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
15. Birta-Székely Noémi: *Tanárok pedagógiai műveltsége – Cultura pedagogică a profesorilor*, Ábel Kiadó, Kolozsvár – Cluj-Napoca, 2008.
16. Birta-Székely – Fóris-Ferenczi (szerk): *Pedagógiai Kézikönyv – Manualul pedagogiei*, Ábel

Kiadó, Kolozsvár, 2008.

17. Fóris-Ferenczi Rita: *A tervezéstől az értékelésig – De la proiectare la evaluare*. Ábel Kiadó, Kolozsvár – Cluj-Napoca, 2008.
18. Barabási Tünde: *Tanítástanulási és tanulóstanítási alapismeretek – Bazele metodologice ale învățării*, Presa Universitară Clujeană, 2008.